

Sprawozdanie

komisji administracyjnej o petycji Wydziału powiatowego Buczackiego i wielu innych, względem zastosowania Ces. rozporządzenia z 20. Kwietnia 1854. Nr. 96. Dz. p. p. dla utrzymania urzędowej powagi władz autonomicznych.

Wysoki Sejmie!

Dla ochrony godności i urzędowej powagi państwowych władz politycznych i policyjnych oraz ich organów, zawiera Ces. rozporządzenie z dnia 20. Kwietnia 1854. Nr. 96. Dz. pp. stosowne środki, a mianowicie w §. 11., który postanawia, że wszelkie czynności demonstracyjne mające na celu okazanie niechęci przeciw Rządowi lub lekceważenia dla jego rozporządzeń, mają być grzywną od 1 do 100 zł. albo aresztem od 6 godzin do 14 dni karane, i w §. 12. według którego takiej samej karze ulega, kto względem organów władz państwowych lub naczelników gminy, podczas wykonywania przez nich czynności urzędowych, w sposób burzliwy i ubliżający zachowuje się, albo też w podaniach do władz wnoszonych, sposobu pisania władzom uwłaczającego używa.

Zdawałoby się, że po zaprowadzeniu dwoistości publicznych władz administracyjnych, gdy znaczna część czynności dawnych politycznych urzędów państwowych została do zakresu władz autonomicznych przydzieloną, te ostatnie powinny były odziedziczyć tę samą opiekę prawa, jaką wzmiankowane Ces. rozporządzenie z dnia 20. Kwietnia roku 1854. władze państwowe otacza.

W licznych wypadkach udawały się też władze autonomiczne do c. k. Starostw o zastosowanie postanowień karnych powyższego rozporządzenia względem osób, które bądźto przez burzliwe i obrażające zachowanie się w obec urzędujących funkcyonaryuszów władz autonomicznych, bądź też przez uwłaczający sposób pisania w podaniach i rekursach, godność tych władz i ich organów obrażały, powagę takowych w sposób demoralizujący podkopywały.

Wszelkie atoli udawania się władz autonomicznych do państwowych o pomoc w podobnych wypadkach, pozostawały bez skutku, a z powodu energicznej korespondencyi jaką Wydział krajowy z c. k. Namiestnictwem w tym przedmiocie w r. 1869. przeprowadził, oświadczyło to ostatnie w odezwie swej z dnia 31. Maja 1869. do l. 21.080, a to na mocy udzielonego sobie przez c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych reskryptem z dnia 25. Kwietnia 1869. do l. 5980. objaśnienia, że przepisy Ces. rozporządzenia z dnia 20. Kwietnia 1854 ani do wyrażonych tam władz gminnych, ani w ogóle do żadnych władz autonomicznych stosowanemi być niemogą.

W żywym poczuciu potrzeby ochrony prawnej dla utrzymania powagi władz autonomicznych, uchwalił Wysoki Sejm na dniu 29. Października 1869. projekt do ustawy, według której członkowie, delegaci i funkcyonariusze zwierzchności gminnej i Wydziałów powiatowych mają być uważani w swych urzędowych czynnościach za organa władzy publicznej.

Powyższa ustawa nieotrzymała jednak sankcyi Monarszej. Potrzeba prawnych przepisów, któreby godność i powagę władz autonomicznych i ich organów podczas czynności urzędowych, w sposób analogiczny z postanowieniami §§. 11. i 12. Ces. rozporządzenia z 20. Kwietnia 1854. przed brzdzielwem i obrażającym postępowaniem lub uwłaczającym sposobem pisania osób prywatnych skutecznie chronić mogły, staje się coraz żywszą i konieczniejszą, a to w miarę co raz więcej rozwijających się stosunków autonomiczno-administracyjnych i co raz częstszego stykania się organów tych władz z osobami prywatnymi.

Władza nadzorcza Wydziału krajowego i Wydziałów powiatowych nad zarządami gminnymi, nad zawiadywaniem majątków i kas zaliczkowych gminnych, nad utrzymaniem rozmaitych publicznych urządzeń komunikacyjnych, prawo rozstrzygania sporów prowizoryalnych o posiadanie, o ile takowe dotyczy publicznych dróg komunikacyjnych, nakoniec najrozmaitsze stosunki wynikające z atrybucyi jako władzy przełożonej i jako wyższej instancyi w obec zwierzchności gminnych, sprowadzają nader liczne i coraz częstsze wypadki, że organa urzędowe Wydziału krajowego i Wydziałów powiatowych stykają się w urzędowaniu swoim bezpośrednio z osobami prywatnymi, przyczem trafiają się wypadki, że narażone bywają nie tylko na sporne lecz nawet na wprost obrażające i kompromitujące zachowanie się stron prywatnych. Gdy w podobnego rodzaju wypadkach e. k. Władze polityczne odmawiają swej interwencyi do ukarania przestępców, przeto pozostaje obrażonym szukanie satysfakcyi na drodze sądowej, co i powagi władzy autonomicznej nie przydaje i nie w każdym wypadku skutek odnosi, gdyż ustawa karna wymaga do istoty czynu przekroczenia obrazy czei, bezpośredniego czynnego lub słownego znieważania osoby, podczas gdy tu rozchodziłoby się o skarcenie obrazy władzy lub urzędowego charakteru funkcyonaryusza, w obec których powinien każdy z przyzwoitością i uszanowaniem się zachowywać.

Rozumie się samo przez się, że takie ochronne przepisy są temei bardziej potrzebnej dla utrzymania powagi zwierzchności gminnych, które w swem urzędowaniu jeszcze częściej z ludnością osobiście stykać się muszą.

Dobitny wyraz potrzebie takich przepisów ustawowych nadają petycje 32 Rad powiatowych do Wysokiego Sejmu i do Wydziału krajowego wniesionych, a domagających się zastosowania przepisów ces. rozporządzenia z 20. Kwietnia 1854. do władz autonomicznych.

Gdy atoli postanowienia rozporządzenia powyższego do Władz autonomicznych zastosować się nie dadzą, więc zdaniem komisyi administracyjnej stałoby się tylko w ten sposób zadość zamierzonemu celowi, gdyby w drodze ustawodawczej zostały wydane dla utrzymania urzędowej powagi władz autonomicznych i ich organów analogiczne przepisy z temi, jakie Ces. rozporządzenie z 20. Kwietnia r. 1854. dla ochrony powagi władz rządowych postanawia, chociażby zastosowywanie takowych zastrzeżono na razie politycznym władzom państwowym.

Komisya administracyjna wnosi przeto.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się e. k. Rząd o spowodowanie, ażeby w drodze ustawodawczej wydane były odpowiednie przepisy dla ochrony urzędowej godności i powagi gminnych, powiatowych i krajowych władz autonomicznych i ich organów, analogicznie z postanowieniami w Ces. rozporządzeniu z dnia 20. Kwietnia 1854. r. Nr. 96. Dz. p. p. celem utrzymania powagi państwowych władz politycznych i policyjnych wydanymi.

Lwów dnia 14. Stycznia 1886.

Przewodniczący :

Czerkawski.

Sprawozdawca.

Dr. Max.